

## Fidan Sertifikasyonu Nedir?

Meyve fidanı üretim sürecinde, fidan üretim yerlerinin ve fidanların, yetkilendirilmiş kişilerce, bilimsel standartlara göre kontrol edilerek, fidanın ismine doğru ve belirlenen zararlı organizmalardan temiz olduğunun belgelendirilmesine ve sonrasında ortaya çıkan bir sorunda geriye dönük izlenebilirliğin sağlanması uygulamalarının bütününe fidan sertifikasyonu denir.

## Fidan Sertifikasyon Mevzuatı

5553 sayılı Tohumculuk Kanunu

- *Asma Fidanı ve Üretim Materyali Sertifikasyonu ile Pazarlaması Yönetmeliği*
- *Meyve Fidanı ve Üretim Materyali Sertifikasyonu ile Pazarlaması Yönetmeliği*
- *Meyve ve Asma Fidanı ile Üretim Materyallerinde Bitki Sağlığı Standartları Talimatı (BST)*

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu

- *Bitki Karantinası Yönetmeliği (BKY)*
- *Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmelik (BPS)*

## Fidan ve Sertifikasyon Sınıfları

Meyve fidanı üretiminde sertifikalı fidan ile standart fidan olarak iki ayrı fidan bulunmaktadır. Standart fidanlar sadece karantina standartlarında yer alan zararlı organizmalar yönünden kontrol edilmekte olup, çeşidin kaynağını fidan üreticisi beyan etmektedir.

Sertifikalı fidan ise, daha önce belirlenen ve gerekli zararlı organizma kontrolleri yapılarak sertifikalandırılan kaynaklardan alınan aşı gözü

ve/veya anaç ile üretilen ve BST de yer alan bütün zararlı organizmalar açısından kontrol edilen fidanlardır.

## Sertifikasyon Sınıfları

- I Nolu Ünite : Ön temel fidan
- II Nolu Ünite : Temel fidan
- III Nolu Ünite : Sertifikalı fidan

## Sertifikasyona Tabi Türler

Bütün meyve türleri sertifikalı fidan olarak üretilmemektedir. Hâlihazırda Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü (BÜGEM) tarafından 34 tür sertifikasyon sistemine dâhil edilmiştir. Bu türlerin dışındaki fidanlar yalnızca standart fidan olarak üretilebilir.

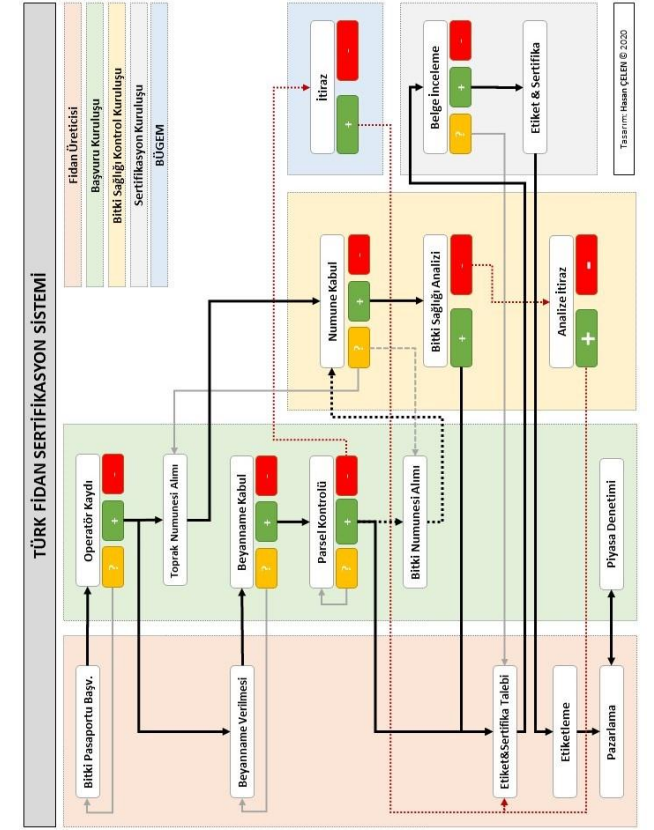
## Fidan Üretici Belgesi

Bir kişinin fidan üretebilmesi için, Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği çerçevesinde İl Tarım ve Orman Müdürlüklerinden (İTOM) “Fidan Üretici Belgesi” alması gerekmektedir.

## Fidan Sertifikasyon Basamakları

### Bitki Pasaportuna Kayıt

Fidan üretimine başlanmadan önce, fidan üretici belgesi ile birlikte BPS hükümlerine göre operatör kayıtlarının yapılması gerekmektedir. Başvurular en yakın İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğüne yapılmaktadır. İlçe Müdürlüğü bilgi ve belge incelemesi neticesinde uygun olanlara “Operatör Kayıt Belgesi” düzenlemekte ve üretim parsellerinden veya ortamlardan numune alarak ilgili bitki sağlığı kuruluşuna göndermektedir.



## Beyanname Verilmesi

Fidan üretiminin ilk aşaması, fidan sertifikasyonu ile ilgili parsel kontrollerini yapacak olan başvuru kuruluşuna beyanname verilmesidir. Hâlihazırda bu konuda yetki verilen bir başka kuruluş olmadığı için, beyannameler İTOM'a verilmektedir. Ön temel ve temel fidanlar için 1 Ocak – 31 Mart, sertifikalı ve standart fidanlar için 1 Ocak – 31 Mayıs tarihleri arasında beyanname verilmelidir.

Belge veya bilgilerinde eksik olan beyannameler, noksanlıkların giderilmesi için fidan üreticileri bilgilendirilmektedir. Eksikliğini tamamlamayan beyannameler reddedilmekte,

uygun olanlar ise kabul edilerek parsel kontrolleri aşamasına geçmektedir.

### Parsel Kontrolü

Parsel kontrollerinde fidanların sayısı, üretim parselinin mevzuatta belirtilen izolasyon standartlarına ve fidanların yönetmelikte belirtilen bitki standartlarına uygunluğu ve fidanlarda BST de belirtilen zararlı organizmaların belirtilerinin olup olmadığı gibi kriterler yetkili tohumluk kontrolörleri tarafından kontrol edilmektedir. Tohumluk kontrolörü şüphelendiği bitkilerden numune alarak bitki sağlığı kuruluşuna gönderebilir.

Kontroller neticesinde standartlara uygun olanlar için parsel kontrol raporu düzenlenir.

### Bitki Sağlığı Analizleri

Hem bitki pasaportu için alınan toprak numuneleri, hem de ihtiyaç duyulması halinde tohumluk kontrolörü tarafından parsel kontrolleri esnasında alınan bitki numuneleri, analiz edilmek üzere, Bakanlığa bağlı Ziraî Mücadele Araştırma Enstitüleri ile bazı Tarımsal Araştırma Enstitülerinde yapılmaktadır.

Toprak numuneleri, BKY de belirtilen ve toprakla yayılması mümkün olan zararlı organizmalar yönünden analize tabi tutulmaktadır. Bitki numuneleri ise, ilgili tür için BKY'de belirtilen zararlı organizmaların yanında BST'de bulunan zararlı organizmalar yönünden de analize tabi tutulmaktadır.

Bitki sağlığı analizleri neticesinde BKY ekinde yer alan etmenler açısından bulaşık olduğu tespit edilen numuneleri temsil eden fidanlar, 5996 sayılı Kanuna göre imha edilmektedir. BKY ekinde olmayan ancak BST de belirtilen etmenlerin varlığının tespiti halinde

ise, fidanlar standart fidan olarak pazarlanabilmektedir.

### Etiket Basımı ve Sertifikalandırma

Fidan üreticisi, İTOM tarafından verilen parsel kontrol raporu ile varsa bitki sağlığı analiz raporu ile birlikte, etiket ve sertifika için Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü (TTSM) ve Karacabey Fidan Fide Test Müdürlüğüne müracaat eder.

### Etiket Renkleri

Ön temel fidan	: Beyaz üzeri mor kuşak
Temel fidan	: Beyaz
Sertifikalı fidan	: Mavi
Standart fidan	: Turuncu

### Etiketleme ve Pazarlama

Fidan üreticileri TTSM tarafından verilen etiketler ile fidanları etiketledikten sonra sertifikasyon sürecini tamamlar ve pazarlama süreci başlar. Tüplü fidanlarda her bir fidan için bir etiket kullanılırken açık köklü fidanlarda 10 adet fidan için bir etiket kullanılabilir. 10 fidan için alınan bir etiket ile etiketlenen bir fidan grubunun içinden, etiketi bozarak bir tanesini satmak, etiketsiz olarak fidan satmak anlamına gelmektedir.

🏠	: Alparslan Türkeş Bulvarı, No: 492 33740, Erdemli / MERSİN
🌐	: <a href="https://arastirma.tarimorman.gov.tr/alata">https://arastirma.tarimorman.gov.tr/alata</a>
@	: <a href="mailto:alata@tarimorman.gov.tr">alata@tarimorman.gov.tr</a>
☎	: 0 324 518 00 52
📞	: 0 324 518 00 80

T.C.  
**TARIM ve ORMAN BAKANLIĞI**  
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü  
Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü



### Fidan Sertifikasyonu

**Hasan ÇELEN**



**Mersin - 2022**